

Realizacja „Programu polskiej energetyki jądrowej”

Od 1 stycznia 2014 r. do 31 października 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli

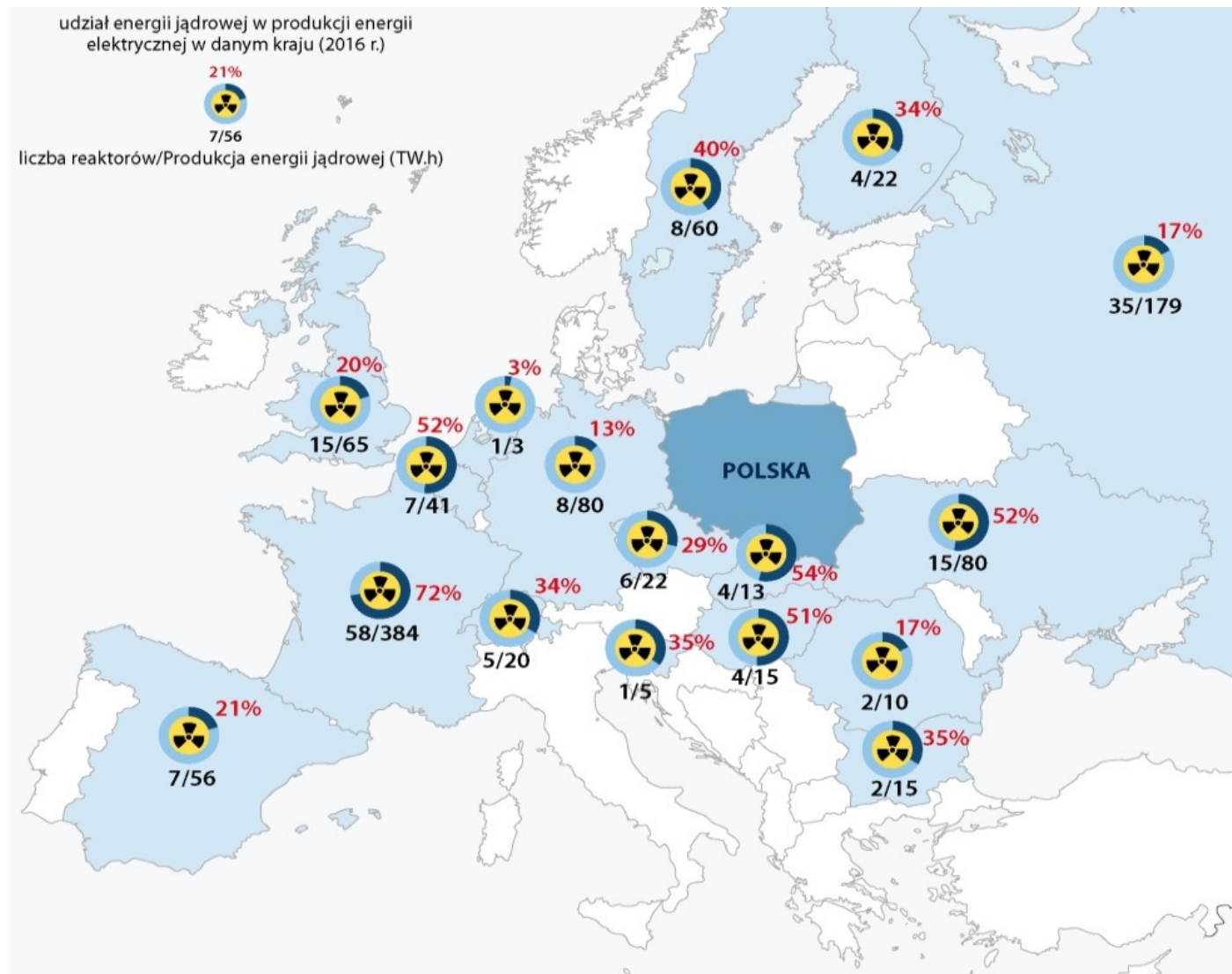
Warszawa, marzec 2018 r.

01 Dlaczego podjęliśmy kontrolę?

Temat kontroli obejmuje obszar badań, w którym zidentyfikowano ryzyko horyzontalne: *Wzrost zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa.*

- W długoterminowych prognozach i bilansach mocy założono dostarczanie energii elektrycznej z elektrowni jądrowej od 2025 r. Założenie to jest, zdaniem NIK, obarczone ryzykiem kolejnego opóźnienia (pierwotnie zakładano, że będzie to 2020 r.) lub wręcz brakiem możliwości realizacji.
- W propozycjach do planu pracy NIK na 2017 r. Sejmowa Komisja do Spraw Energii i Skarbu Państwa zgłosiła następujące dwa tematy do kontroli:
 - Realizacja polskiego programu jądrowego i działalność spółki PGE EJ1 sp. z o.o.,
 - Celowość wydatkowania środków finansowych na projekt elektrowni jądrowej.

03 Dlaczego podjęliśmy kontrolę?

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych MAEA-PRIS.

04 Dlaczego podjęliśmy kontrolę?

Lokalizacje europejskich elektrowni jądrowych w budowie oraz dwóch planowanych (elektrownia, liczba reaktorów, orientacyjna moc)

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych MAEA-PRIS.

05 Co kontrolowaliśmy?

Cel główny kontroli:

Ocena skuteczności i efektywności działań związanych z rozwojem i wdrażaniem energetyki jądrowej w Polsce, określonych przede wszystkim w *Programie polskiej energetyki jądrowej* (PPEJ)

Zbadaliśmy:

- stan zaawansowania i sposób realizacji przez organy administracji państwowej zadań przewidzianych do wykonania do końca 2016 r., w ramach I etapu PPEJ, a także ich zgodności z planem oraz osiągnięcia założonych celów
- występujące zagrożenia dla terminowej realizacji przez Ministra Energii dalszych etapów PPEJ
- wpływ działań Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na terminową realizację PPEJ
- stan przygotowań Państwowej Agencji Atomistyki do pełnienia funkcji dozoru jądrowego w ramach rozwoju energetyki jądrowej w Polsce
- realizację wniosków pokontrolnych po kontroli przeprowadzonej w 2013 r.

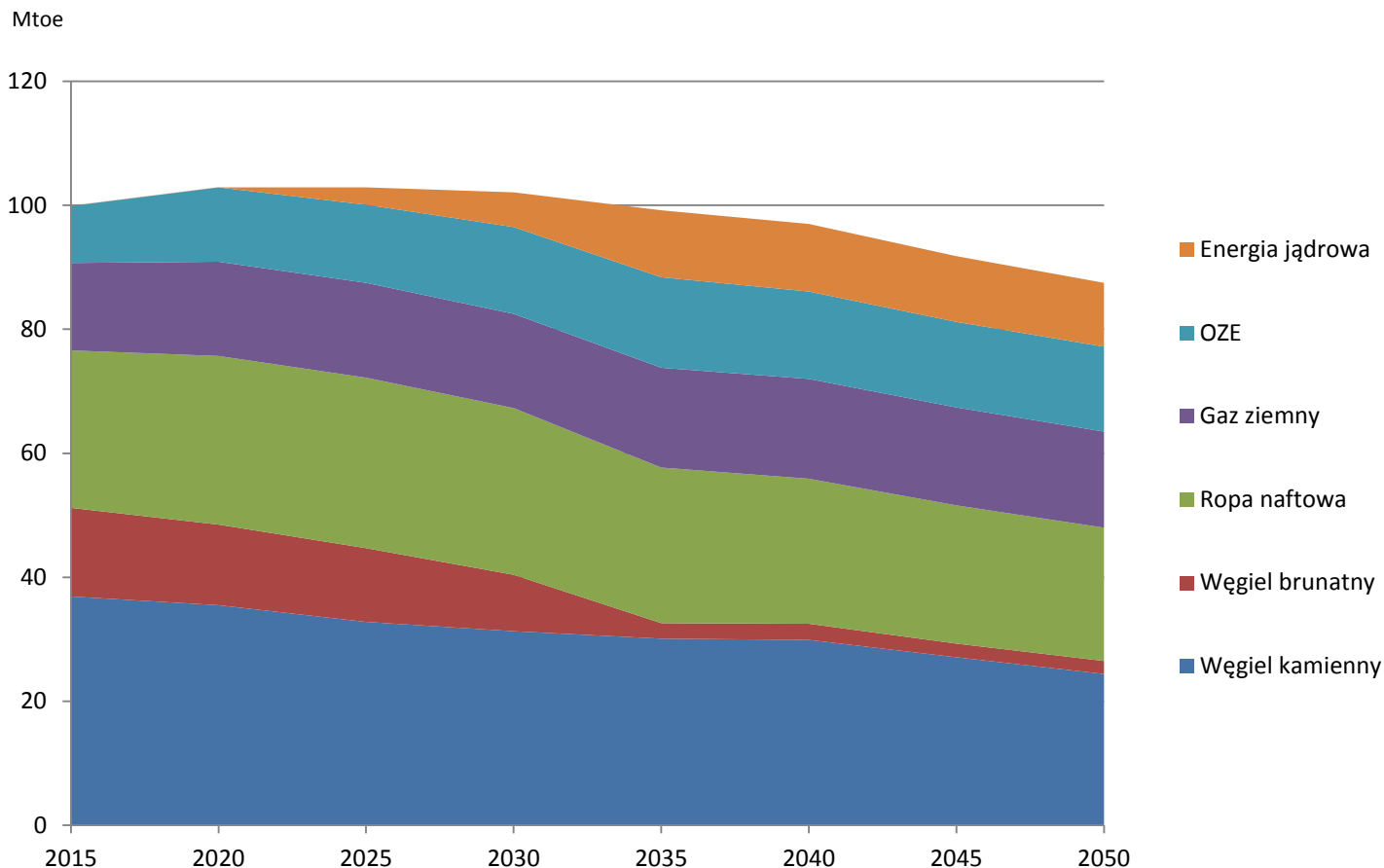
06 Kogo kontrolowaliśmy?

- Ministerstwo Energii
- Państwowa Agencja Atomistyki
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
- PGE Polska Grupa Energetyczna SA
- PGE EJ1 sp. z o.o.

07 Stwierdzony stan

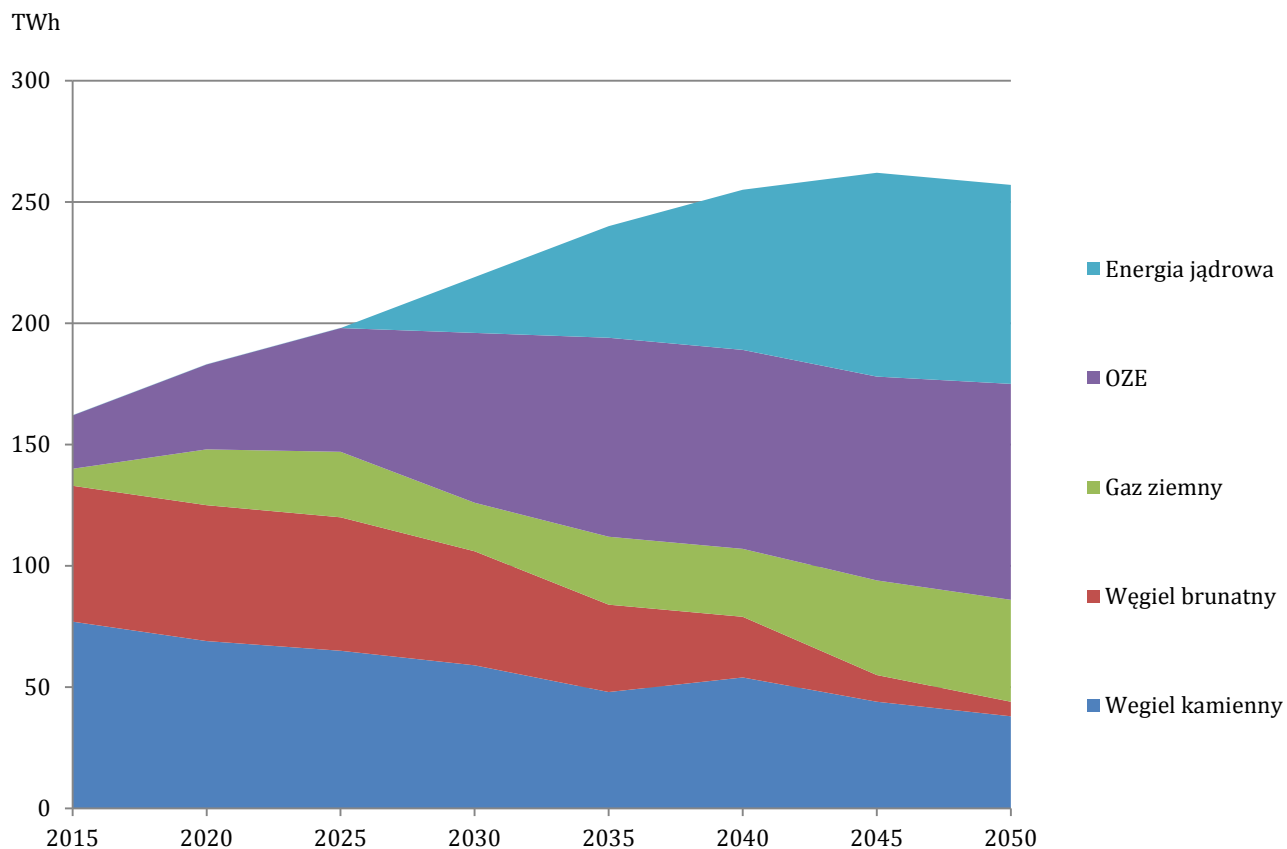
- Dokumenty zawierające pozytywne wnioski co do zasadności budowy elektrowni jądrowej (EJ)
- Akceptacja społeczna dla potencjalnych lokalizacji EJ
- Brak narzędzi dla sprawowania przez Ministra Energii roli koordynatora PPEJ
- Brak akceptacji dla modelu finansowego przygotowanego przez Inwestora
- Poszukiwanie modelu finansowego przez Ministra Energii bez udziału Inwestora
- Zwłoka w wystąpieniu Ministra Energii o podjęcie przez Radę Ministrów strategicznej decyzji co do budowy EJ
- Wieloletnie opóźnienia w realizacji działań ujętych w PPEJ

Stwierdzony stan – prognozowana przez *WISE-BE* wielkość i struktura krajowego zapotrzebowania na energię pierwotną do 2050 r.

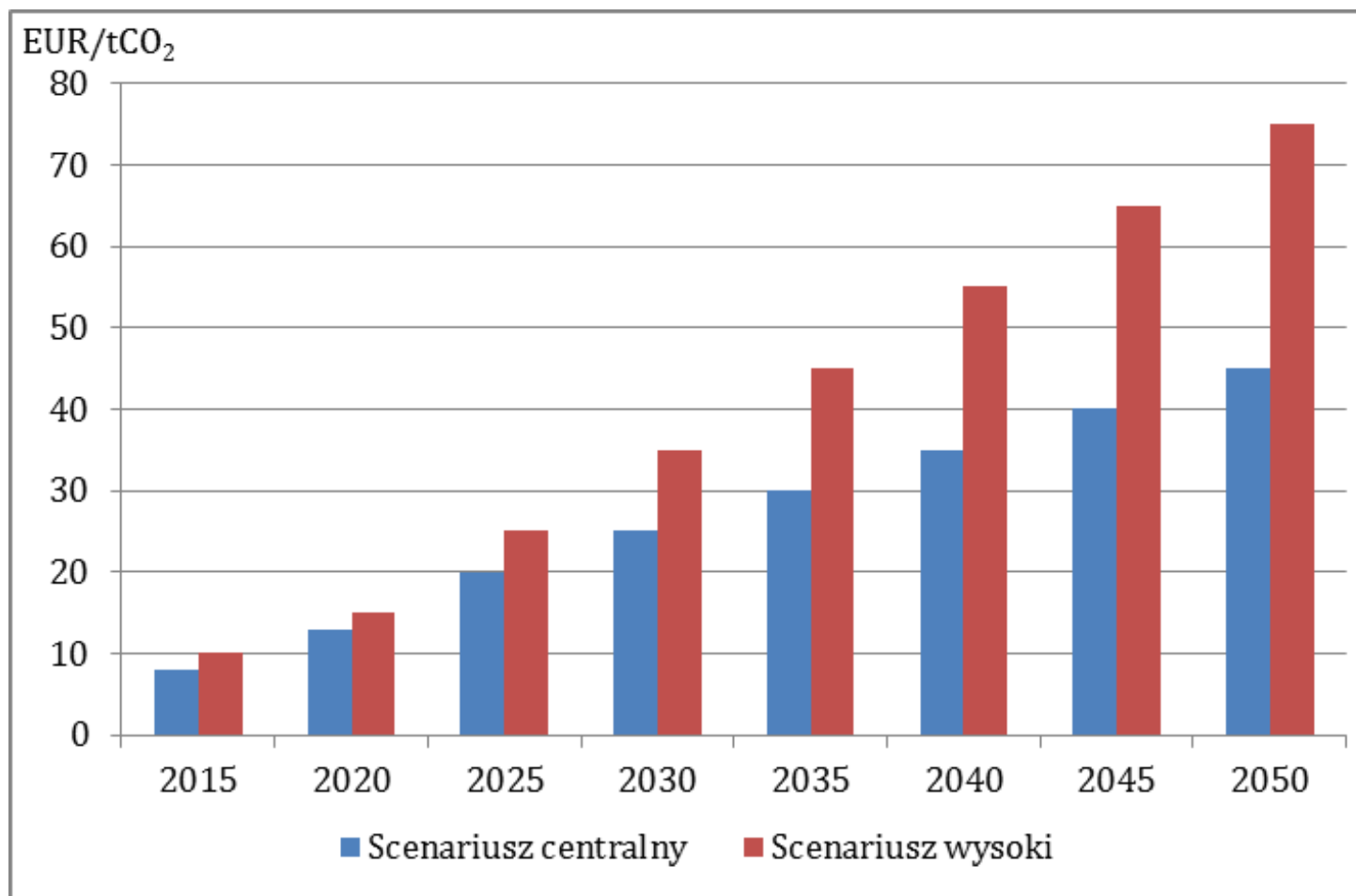
Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych z prognoz opracowanych w grudniu 2015 r. przez Warszawski Instytut Studiów Ekonomicznych oraz Bergman Energy sp. z o.o. (WISE-BE).

Stwierdzony stan – prognozowana przez *WISE-BE* wielkość produkcji energii elektrycznej wg paliw w Polsce do 2050 r.

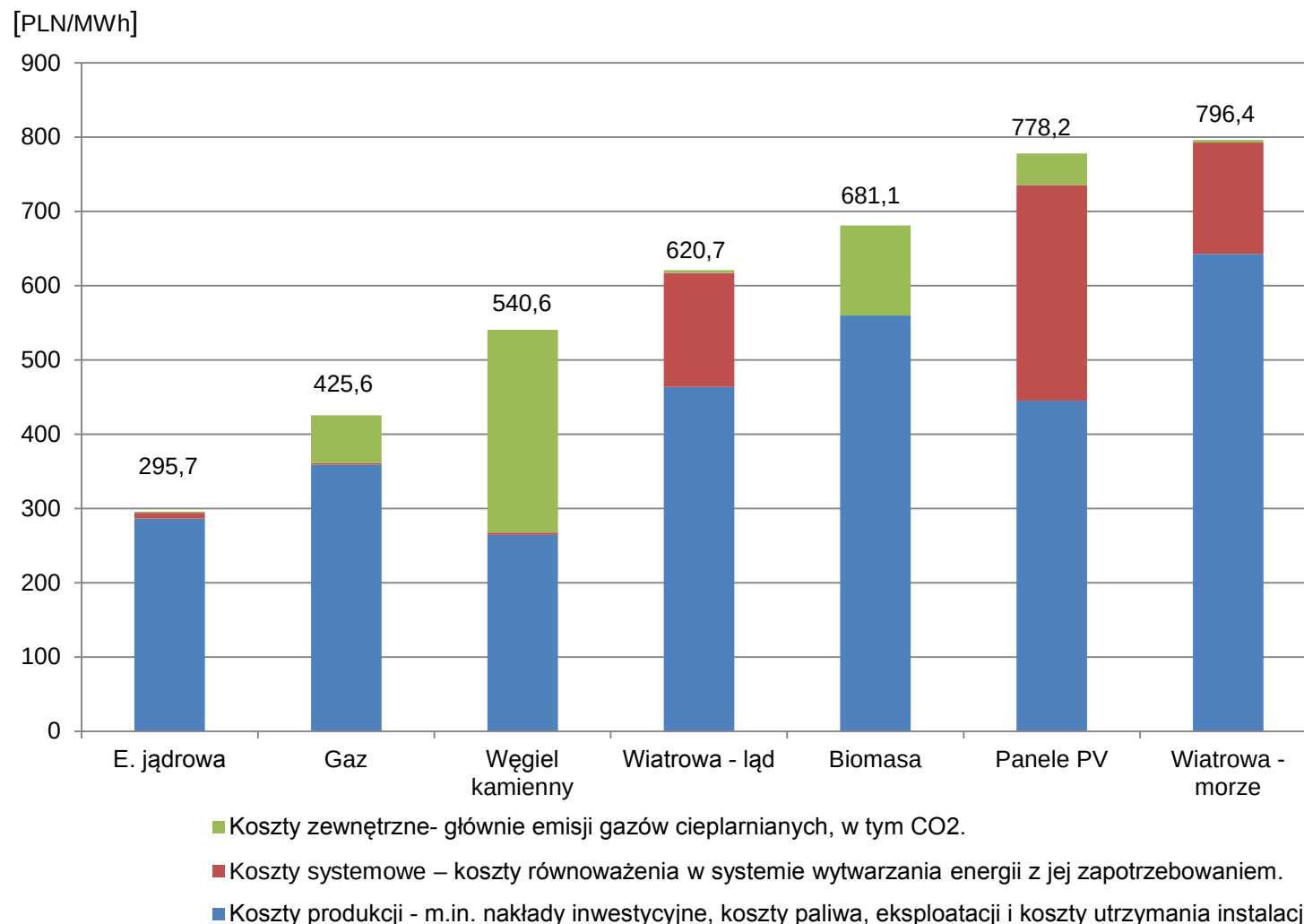
Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych z prognoz WISE-BE.

Stwierdzony stan – prognozowane koszty zakupu uprawnień do CO₂ w Polsce do 2050 r. (wg cen z 2010 r.)

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych z prognoz WISE-BE. (Scenariusze rozwoju światowego systemu energetycznego są publikowane cyklicznie przez Międzynarodową Agencję Energii).

Stwierdzony stan – uśrednione w okresie eksploatacji koszty wytwarzania energii elektrycznej (przy koszcie CO₂ na poziomie 105 zł/t)

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych z Raportu NCBJ SJ Nr: B – 27/2015.

12 Ocena ogólna (1)

- Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła realizację działań określonych w PPEJ, związanych z przygotowaniem budowy pierwszej polskiej elektrowni jądrowej.
- Skutkiem nieskutecznych i nieefektywnych działań doprowadzono do kilkuletnich opóźnień w *PPEJ*, w porównaniu do przyjętych założeń.
- Ministrowie Gospodarki, a następnie Energii posiadając wystarczające argumenty za rozwojem energetyki jądrowej, nie kierowali wniosków do Rady Ministrów o podjęcie strategicznych decyzji w sprawie uruchomienia inwestycji budowy elektrowni jądrowej.
- W latach 2014-2017 (III kwartały) uczestnicy PPEJ wydatkowali łącznie ponad 776 mln zł, z tego 552,5 mln zł stanowiły wydatki wykazane przez podmioty administracji publicznej, zaś 223,5 mln zł wydatki PGE SA i PGE EJ1.

13 Ocena ogólna (2)

- Wykonane przez administrację rządową zadania związane zwłaszcza z budową otoczenia prawnego nie stanowiły przeszkody w podjęciu przygotowań do rozpoczęcia budowy pierwszej elektrowni jądrowej w Polsce.
- Państwowa Agencja Atomistyki była właściwie przygotowana do pełnienia funkcji dozoru jądrowego w zakresie zgodnym ze stanem realizacji PPEJ.
- Realizowane przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska zadania nie stanowiły zagrożenia dla terminowej realizacji PPEJ.
- Wskutek sygnalizowanych przez Ministerstwo Energii zmian w koncepcji budowy elektrowni jądrowej, Inwestor ograniczył realizację zadań do badań środowiskowych związanych z wyborem lokalizacji dla elektrowni jądrowej.

Wskutek ponad pięcioletniego opóźnienia w budowie i uruchomieniu elektrowni jądrowej - według szacunków NIK - polska gospodarka może ponosić w latach 2024 - 2030 dodatkowe roczne koszty z tytułu konieczności zakupu uprawnień do emisji CO₂ rzędu od 1 520 mln zł do 2 660 mln zł w zależności od scenariusza.

Do Ministra Energii:

- Wprowadzenie uprawnienia dla Ministra Energii, w ramach przygotowywanej aktualizacji PPEJ, umożliwiającego realne wypełnianie funkcji koordynatora tego Programu.
- Nawiązanie ścisłej współpracy z Inwestorem przy opracowaniu propozycji wyboru modelu finansowania budowy, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowej, przed przedstawieniem tego modelu do zatwierdzenia przez Radę Ministrów.
- Opracowanie zmian harmonogramu realizowanych zadań PPEJ w uzgodnieniu z Inwestorem.

Do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska:

- Wyeliminowanie przypadków nieterminowego wszczynania postępowań w sprawie transgranicznego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Najwyższa Izba Kontroli

Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji